

УДК 811.111'42

І.В.Соколова (м. Суми, Українська академія банківської справи)

**ЗАСОБИ ПІДВИЩЕННЯ ІНФОРМАТИВНОСТІ
ІНФОРМАЦІЙНО-РЕКЛАМНИХ ТЕКСТІВ
(на матеріалі англомовних текстів)**

Анотація:

У статті надаються результати дослідження міри інформативності інформаційно-реklamного типу текстів, а також засоби її підвищення. Визначається, що максимальна інформативність є конститутивною особливістю даного типу текстів. Серед засобів підвищення інформативності досліджуваного типу текстів, як найбільш значущі, виділяються семантичні повтори.

Ключові слова: міра інформативності, інформативна значущість, надмірність, перешикодостійкість, семантичний повтор.

Аннотация:

В статье представлены результаты исследования степени информативности информационно-реklamного типа текстов, а также средства её повышения. Максимальная информативность определяется как конститутивная особенность данного типа текстов. Среди средств повышения информативности наиболее значимыми определяются семантические повторы.

Ключевые слова: степень информативности, информативная значимость, избыточность, помехоустойчивость, семантический повтор.

Summary:

The article represents results of investigation of the information rate of informational and advertising type of texts as well as means of its intensification. Maximal information is the basic constituent of this type of texts. Semantic repetition is defined as the main means of increasing the information rate in bounds of the type of text under investigation.

Key Words: rate of information, informational value, redundancy, stability against interference, semantic repetition.

Дослідження міри інформативності різних типів текстів та аналіз засобів досягнення максимальної інформативності є актуальною проблемою комунікативної лінгвістики. Актуальність даної проблеми зумовлена, перш за все, самим завданням комунікативної лінгвістики – вивчення процесу комунікації. Лінгвісти визначають, що процес комунікації насамперед пов'язаний з обміном інформацією. Текст, у свою чергу, можна визначити як комунікативно-інформативну одиницю.

Аналіз міри інформативності інформаційно-реklamного типу текстів є одним із основних завдань нашого дослідження., оскільки інформативність є онтологічною категорією даного типу текстів і належить до групи текстотвірних категорій.

Поставлена проблема виступає не тільки як актуальна у межах сучасного мовознавства, але й як теоретично новітня і практично цінна. Адже дослідження міри інформативності текстів різного типу не дійшло ще своєї кульмінації, залишаються певні питання як щодо методів підвищення інформативності, так і до теоретичних проблем тлумачення даного поняття. Саме цим зумовлена **актуальність** представленої статті, **метою** написання якої було визначення та аналіз засобів підвищення інформативності конкретного типу текстів. Серед **завдань**, зумовлених поставленою метою, наступні: визначитись з деякими базовими поняттями, серед яких основними є «інформація», «інформативність», «інформативна значущість»; відокремити конкретні засоби реалізації інформативності досліджуваного типу текстів та проаналізувати їх.

У даному дослідженні використовується поняття «тип тексту», яке визначається як група текстів, які традиційно використовуються для досягнення певних комунікативних цілей у типових умовах спілкування, що мають загальну прагматичну настанову та співвідносяться у своїх ознаках з окремим функціональним стилем. Інформаційно-реklamний текст (ІРТ) визначається нами як тип тексту, який використовується для інформування адресата про інновації в різних сферах діяльності людини з метою реклами цих інновацій. Сферою функціонування ІРТ найчастіше є засоби масової комунікації, тому за деякими характеристиками даний тип текстів наближується до публіцистичних текстів.

Слід відзначити, що термін “інформація” в лінгвістиці розглядається в двох значеннях. По-перше, під інформацією розуміється повідомлення, зафіксоване штучно створеними знаками (або знаковими системами), доступне сприйняттю й розумінню аудиторією, на яку воно розраховано [1, 11]. Поняття інформації в цьому випадку вживається як синонім повідомлення в його психологічному смислі. По-друге, під інформацією розуміється зміст повідомлення. Ми будемо дотримуватись останнього трактування.

Інформацію в межах ІРТ доцільно аналізувати в єдності трьох її аспектів – семантичного, синтаксичного і прагматичного [7, 16-17]. Семантика ІРТ характеризується поданням інформації про тему, зміст і структуру нової публікації. Синтаксичний аспект інформації в ІРТ відзначається лінійним послідовним розгортанням і кореферентністю номінації. У результаті взаємодії семантичного і синтаксичного аспектів актуалізується прагматичний аспект інформації, що відбиває прагматико-комунікативну спрямованість ІРТ.

Для аналізу міри текстової інформативності важливо володіти поняттями “поверхнева/глибинна структури тексту” (у межах вертикальної моделі тексту) та “експліцитність / імпліцитність виразу”. Під *глибинною структурою* розуміється певне семантичне або понятійне утворення, яке являє собою відправну точку для породження поверхневої структури [10, 57].

Поняття глибинної і поверхневої структур тексту пов'язані з термінами “експліцитність / імпліцитність виразу”. *Імпліцитність* у широкому сенсі супроводжує психічний процес породження думки взагалі. Під час породження висловлення відбувається відбір моментів,

які експлікуються, набуваючи мовну форму. Частина інформації не виражається, залишаючись імпліцитною, але вона в тому чи іншому вигляді фігурує в свідомості комунікантів, дозволяє їм робити когнітивно-тезаурисні висновки в процесі комунікації.

Імпліцитна інформація виступає як обов'язкова для тексту. Імплікація смислу також може виступати факультативною ознакою інших одиниць мови: фонем (проявляється в спроможності створювати різні експресивно-емоційно-оцінні значення в складі слів), морфем (коли вони входять до складу слова), слів, речень.

За визначенням Багдасаряна В.Х., *експліцитним* є те, що має своє власне, повне, безпосереднє словесне відбиття, імпліцитним – те, що не має такого словесного відбиття, але розуміється під експліцитним, виявляється адресатом за допомогою експліцитного, а також контексту та інших факторів [2, 5]. Імпліцитне, також як і експліцитне, має своє відбиття в поверхневій структурі тексту, але не безпосереднє.

Об'єм інформації в тексті визначається через загальнотекстову категорію інформативності. *Інформативність* трактується І.Р.Гальперінім як одна з основних конститутивних категорій тексту [4, 27]. Інформативність характеризує не абсолютну кількість інформації в тексті, а лише ту смислову інформацію, яка, скоріш за все, стане надбанням реципієнта [5, 85]. Оцінкою інформативності тексту слугує міра адекватності інтерпретації реципієнтом задуму, мети, основної ідеї повідомлення, комунікативної інтенції його автора.

Оперативне доведення актуальної інформації про новітні розробки в сфері науки, техніки, культури до потенційного адресата – головне завдання ІРТ. Як відомо, інформативність кожного конкретного тексту залежить від обсягу знань, наявних у свідомості реципієнта.

Інформування взагалі розглядається як тип непрямого впливу або керування в широкому сенсі. Під час інформування, з психологічної точки зору, вводяться нові значення в тезаурус реципієнта. Інформування за допомогою ІРТ являє собою процес надання нових знань у межах певної теми, яка була презентована заголовком тексту. Нова інформація у межах даної теми представлена в рематичному елементі ІРТ.

Інформативність ІРТ концентрується навколо ядра запропонованої С.А.Жаботинською універсальної моделі обробки інформації людським мисленням:

[[**(СТІЛЬКИ (ТАКОГО (ЩОСЬ ІСНУЮЧЕ))) ЩОСЬ РОБИТЬ**] ТУТ–ЗАРАЗ] [12, 5].

На наш погляд, з когнітивної точки зору текст-анонс містить два концептуальних ядра, які характеризуються різною комунікативною спрямованістю. Перше ядро “**ЩОСЬ ІСНУЄ І НАДАЄ ІНФОРМАЦІЮ**” спрямоване на первинний текст і реалізує інформативну функцію. Друге ядро “**ЩОСЬ БУДЕ КОРИСНИМ ДЛЯ КОГОСЬ**” спрямоване на реципієнта і реалізує рекламну функцію ІРТ. Здійснення інформативної і рекламної функцій у сукупності призводить до прагматичної ефективності даного акту комунікації.

Умовою реалізації прагматичної мети ІРТ є максимальна інформативність даного типу текстів. *Міра інформативності* тексту

розглядається нами як міра корисності даного повідомлення для реципієнта, а засоби забезпечення максимальної інформативності тексту, в свою чергу, оцінюються нами в тому ступені, в якому вони ефективні для здійснення прагматичної мети тексту.

Доцільним буде використовувати в даному дослідженні поняття інформативної значущості елементів мови. Слідом за Т.Д.Бурсак під *інформативною значущістю* елементів ми розуміємо ступінь важливості їх змісту відносно до інших одиниць мови в загальному змісті тексту [3, 26]. Інформативна значущість – це не абсолютна якість одиниці, вона має відносний характер і залежить від мовленнєвої ситуації.

У зв'язку з дослідженням ступеню інформативності ІРТ доцільно ввести поняття “надмірність” та “перешкодостійкість” повідомлення. Одним із основних протиріч мови є наявність двох протилежних за характером тенденцій: тенденції до економії мовних засобів та тенденції до їх надмірності [6, 11]. Економія та надмірність є взаємопов'язаними та взаємообумовленими категоріями: парадигматична надмірність призводить до синтагматичної економії і навпаки.

Надмірність розглядається у зв'язку з семантичним змістом повідомлення. Це явище не є чисто лексичним. Надмірність взагалі визначається як властивість ряду мовних елементів у тексті дублювати один одного, що забезпечує більшу надійність комунікації [8, 75]. Як визначає Єфімов Л.П., “надмірними є не тільки дублети семантико-парадигматичної і інформативно-синтагматичної сфер мови, але й будь-які інші елементи, що не мають інформативної цінності в процесі мовлення” [6, 19]. До таких елементів відносяться одиниці мови, що були використані в фатичній функції, різного роду актуалізатори експресії, контекстуально десемантизовані слова, а також формотворні елементи. Надмірність тематичної структури повідомлення є наслідком семантичного узгодження – основного закону зв'язності мови.

Ахманова О.С. характеризує надмірність як повторну (багаторазову) передачу однієї й тієї ж інформації, що здійснюється як експліцитно, так і імпліцитно [9, 67]. Функціонально надмірність спрямована на забезпечення *перешкодостійкості* повідомлення, тобто на нейтралізацію перешкод на шляху реалізації інформативної функції тексту. Перешкоди на шляху реалізації інформативності ІРТ носять екстралінгвістичний характер: обмеженість у просторі й часі, що заважає концентрації уваги на певній інформації; односторонній характер комунікації (продуцент ІРТ не має можливості контролювати процес сприйняття й розуміння інформації з боку реципієнта).

Слід відзначити, що стилістична надмірність, як цей термін розуміє О.С.Ахманова [9, 167], не є характерним засобом мовленнєвого впливу в ІРТ. Різного роду емфатичні повтори, спрямовані на здійснення емоційного впливу на реципієнта, мають низьку інформативну значущість і їх використання в даному типі тексту не є прагматично обумовленим.

Щодо семантичної надмірності, то вона ускладнює семантичну структуру повідомлення, але в ІРТ несе позитивне навантаження, тому що забезпечує текстову інтегративність, дублює тематичні поняття,

підвищує ефективність сприйняття текстової інформації. Лексична надмірність у ІРТ взаємодіє з надмірністю тематичною і виконує акумулятивну, емфатичну, інтегративну функції.

Поняття інформативності тексту взагалі корелює з поняттям його цілісності і асоціюється з моделюванням змісту тексту. Таким чином, умовами адекватного сприйняття й розуміння інформації в тексті є, перш за все, його інформативність і цілісність, що виступають як взаємопов'язані категорії.

Особливе місце в забезпеченні інформативності ІРТ займає категорія повтору, причому цей зв'язок здійснюється у двосторонньому напрямку: з одного боку повтори підвищують рівень адекватності інтерпретації повідомлення, з іншого – багаторазовий повтор зменшує об'єм змістовно-фактуальної інформації в тексті. У першому випадку повтор здійснює функцію забезпечення перешкодостійкості, у другому – створює семантичну надмірність у тексті. Створення семантичної надмірності в межах ІРТ має позитивний характер, оскільки сприяє адекватності розуміння текстової інформації. Вивчення категорії інформативності безпосередньо пов'язане із дослідженням ролі повторів, які за своєю природою мають вплив на рівень інформативності тексту.

Інформативність ІРТ реалізується в процесі надання змістовно-фактуальної інформації. Аналіз ІРТ дає можливість стверджувати про існування чотирьох підвидів змістовно-фактуальної інформації в даному типі текстів, а саме:

1. Об'єктивна інформація повідомляє про первинний текст у формі дескриптивної кваліфікації. Це інформація про тему, структуру, зміст і актуальність нової публікації, що подається в стислій, чіткій формі.
2. Суб'єктивна інформація має коментуючий характер – рекомендації щодо використання даної публікації, що подаються у непрямій формі, а також суб'єктивна оцінка публікації, що має місце в блоці “цитовані відгуки”.
3. Експресивна інформація сигналізує про емоційно-оцінну реакцію і забезпечує передачу смислу зі збільшеною інтенсивністю – оцінні елементи, графічні засоби впливу.
4. Імперативна інформація має спонукальний характер – риторичні питання, умовні речення, стверджувальні речення типу *You can*.

Надання суб'єктивної, експресивної та імперативної видів інформації в умовах ІРТ тісно пов'язане з реалізацією рекламної функції даного типу текстів.

Слід відзначити, що для аналізу текстової інформативності важливим є визначення ступеню експлікації/імплікації мовних елементів, а також аналіз інформації в єдності її семантичного і прагматичного компонентів. Такий підхід до аналізу інформації дає можливість визначити прагматичну ефективність повідомлення, яка визначається мірою корисності певного повідомлення для реципієнта. Експліцитність викладу, як характерна особливість ІРТ, призводить до полегшення процесу декодування текстової інформації.

Збільшення текстової інформативності відбувається у двох напрямках – екстенсивному та інтенсивному. До екстенсивних ми відносимо ті засоби, які збільшують інформативність шляхом кількісного накопичення об'єму інформації – це, перш за все синонімічні заміни, перифразування, субституція, тощо. Інтенсивний напрямок характеризується якісним накопиченням інформації, що відбувається не через появу нових значень, а через акумуляцію наявної інформації. Засобами інтенсифікації інформативності є текстова інтегративність, логічність і чіткість надання інформації, стереотипне використання мовних засобів, вживання тотожних синтаксичних конструкцій, а також простий лексичний повтор. Аналіз ряду ІРТ дає можливість стверджувати про перевагу інтенсивного напрямку підвищення текстової інформативності.

Результатом дослідження інформативності ІРТ є висновок про те, що підвищенню рівня інформативності текстів слугують такі фактори:

1. Чітка параметризованість реципієнта.
2. Стереотипність побудови ІРТ і використання стереотипних мовних засобів.
3. Компресія інформації.
4. Перевага експліцитних засобів надання інформації над імпліцитними.

Чітка параметризованість реципієнтів кожного окремого тексту дозволяє привернути увагу тих реципієнтів, для яких даний текст буде максимально інформативним. Засобами параметризації реципієнтів в рамках ІРТ є пряме звернення до реципієнта (див. приклад 1), а також непряме звернення у формі переліку припустимих реципієнтів (див. приклад 2).

(1) You control the pace of your own of learning using...Ideal for beginners in the language, or those with a basic knowledge, Colloquial CD-ROMs provide everything you need to learn the language quickly and effectively.../RLR, 31/.

(2) In short, this exhaustive reference tool would prove invaluable not only to engineers and project managers, but also to consultants, students, information workers and librarians /PC, 38/.

Підвищенню текстової інформативності сприяє стереотипна композиційна будова ІРТ і використання стереотипних мовних засобів. Серед останніх важливе місце займають повтори. Різні повтори використовуються з метою інтенсифікації інформативності тексту шляхом забезпечення перешкодостійкості повідомлення та надання адитивної інформації. У свою чергу, перешкодостійкість реалізується через створення семантичної надмірності в процесі дублювання окремих сем, що забезпечує надійність комунікації.

Лексичний повтор відноситься до стабільних текстових категорій, про що свідчать дані аналізу ряду ІРТ. Простий лексичний повтор слугує засобом підвищення семантичної надмірності повідомлення.

(3) The Routledge Dictionary of Language and Linguistics is a unique reference work for students and teachers of linguistics ... In over 2,500

entries, the Dictionary provides an exhaustive survey of the key terminology and languages of more than 30 subdisciplines of linguistics /RLR, 32/.

Стабільність теми IPT забезпечує логічну впорядкованість тексту і сприяє чіткій передачі змістовно-фактуальної інформації. Лексичний повтор на рівні теми забезпечує логічне виділення теми, яка надає нову, актуальну інформацію. Простий лексичний повтор слугує фоном для нової інформації, що підсилює психологічний вплив на реципієнта.

Простий лексичний повтор має низьку інформативну значущість, але він бере участь у забезпеченні текстової інформативності, оскільки сприяє приверненню і утриманню уваги реципієнта на темі повідомлення, підвищенню логіки викладу. В умовах існування екстралінгвістичних перешкод на шляху сприйняття IPT, лексичні повтори надають реципієнту можливість визначити тему тексту з мінімальними затратами часу, вони виконують акцентуючу і акумулятивну функції.

Семантична надмірність, що реалізується за допомогою повторів (також і імпліцитних) створює позитивні умови для надання розширеної характеристики референтів. У процесі використання семантичних повторів об'єм інформації збільшується завдяки появі нових смислів для розширення семантичного різноманіття, що дає нам можливість характеризувати семантичні повтори як елементи з високою інформативною значущістю.

Використання синонімів і антонімів є нетиповим явищем для IPT, основними ознаками якого є перевага змістовно-фактуальної інформації над іншими її типами, а також максимальна інформативність. Як відомо, вибір мовних засобів у тексті визначається його прагматичною настановою. Прагматична настанова даного типу текстів зумовлює використання засобів, які б сприяли логічності та чіткості викладу інформації, уникали двозначності тлумачення.

Вживання синонімів у IPT обмежується рамками ідеографічних синонімів, які мають незначні семантичні відмінності. Використовуються синоніми нейтрального стилістичного тону. Міжстильова синонімія є художнім стилістичним засобом і виступає як нетипова для інформаційно-рекламного типу текстів, в якому спостережуються перевага нейтрально забарвленої лексики.

(4) Each volume presents about 20 autobiographic essays...[...] Every volume also provides a cumulative subject index.../NVTR, 11/.

(5) This volume contains the papers of the sixth annual conference organized by... Application of Multi-Variable System Techniques includes.../PC, 11/.

Функціональне навантаження синонімів у IPT розподіляється між інтегративною й інформативною функціями. Інтегративна функція реалізується через повтор семантичного/их елементу/ів як локально, так і в межах цілого тексту. Використання синонімів, які містять семантичні відмінності, підвищує загальну інформативність IPT.

Вживання ідеографічних синонімів, з одного боку, допомагає уникнути тавтологічного повтору, утримати увагу реципієнта на темі повідомлення. З іншого боку, ідеографічні синоніми не знижують рівень прогнозування та інформативності повідомлення. Це забезпечує максимальну адекватність розуміння ІРТ з боку реципієнта.

Такі види імпліцитного повтору як перифраз елементів топіку та використання слів-субститутів більш характерні для ІРТ. Слова-субститути в основному використовуються замість лексичного повтору заголовку і беруть участь у створенні тематичного ядра тексту.

Взагалі субституцію й перифразування, поруч із інтертекстовою синонімією, правомірно розглядати в рамках більш широкого поняття повторної/вторинної номінації, яка реалізує таку фундаментальну якість зв'язного тексту як наявність у ньому неодноразового згадування елементів ситуації або їх якостей. Повторна номінація має тексторозвиваючі потенції, які складаються з можливості введення на її основі нової суб'єктивно-оцінної інформації [11, 4]. Основними функціями повторної номінації в ІРТ є логічне виділення теми повідомлення і створення суб'єктивно-оцінної модальності тексту шляхом надання додаткової характеристики референту.

Висока частотність використання слів-субститутів пояснюється наявністю однієї теми, яка презентується в заголовку тексту. Тема повідомлення залишається незмінною в межах цілого тексту і в кожному реченні доповнюється новою ремою.

Стабільність теми забезпечується вживанням слів-субститутів наряду з повними та частковими повторами заголовку. Напр.:

(6) ***Journal of Rail and Rapid Transit (Part F)***

The Journal of Rail and Rapid Transit is devoted to engineering in its widest interpretation... At a time of considerable change in the industry, it provides...The Journal seeks to encompass innovative concepts.../PIME, 6/.

(7) ***The Directory of Corporate and Foundation Givers***

This guide is for nonprofit organizations... In all, Corporate and Foundation Givers 1999 puts you in touch with more than 8,000 founding sources /NVTR, 100/.

В ІРТ вживається широка парадигма слів-субститутів, які заміщують заголовок. Субституція заголовку здійснюється засобами прономіналізації (*it*), узагальнюючими словами із вказівними займенниками (*this guide, this reference, this two-volume set, this publication*), а також пояснювальними зворотами з елементами оцінки (*this easy-to-read directory, the first book of this type in the English language*).

Заміщення відбувається також шляхом використання перифразу, який посилює образність мовлення, оскільки не тільки називає предмет, але й характеризує його.

Перифраз в ІРТ виконує пояснювальну функцію – це використання більш широкого поняття для назви денотата. Особливістю функціонування перифразу в ІРТ є те, що він містить експресивно-оцінну лексику. Напр.:

(8) The most up-to-date and comprehensive reference to international organizations is here – the Yearbook of International Organization 1998/99 /YIO, 1/.

(9) **Dictionary of Islamic Architecture**

It will serve as an indispensable reference tool for all academics, students and researchers involved in the study of Islamic architecture and archeology. A useful addition to the reference library shelves... /RLR, 6/.

Перифраз в даному випадку базується на логічному зв'язку з особливою рисою денотата та на прагненні надати денотату позитивної оцінки. Використання перифразу як художнього стилістичного засобу підвищує інформативність тексту і сприяє реалізації як інформативної, так і рекламної функцій ІРТ.

Субституція елементів топіку засобами прономіналізації, узагальнення та перифразування виступає як стереотипний мовний засіб у парадигмі ІРТ, про що свідчать результати статистичного аналізу та кількісного методу обробки результатів. Субституція елементів топіку шляхом узагальнення та перифразування має найбільшу частотність використання в ІРТ, що зумовлено прагматико-комунікативними характеристиками даного типу текстів.

Важливе місце у забезпечення високої інформативності ІРТ займає синтаксичний повтор у формі переліку. Перелік забезпечує семантичну надмірність висловлення, що проявляється в повторі як тематичної, так і категоріальної сем. Перелік використовується у будь-якому комунікативному блоці ІРТ для презентації потенційних реципієнтів, характеристик та функцій новітньої розробки, переліку найменувань і т.і.

(10) *Look for brand-new articles on:*

- *Atmospheric pollutants*
- *Defoliation*
- *Ecosystem management*
- *Gulf War Syndrome*
- *NAFTA*
- *And many more /NVTR, 51/.*

(11) *Covering every aspect including safety of design, construction, operation, and maintenance of machinery, this definitive reference: profiles what machinery is covered in the directive; details how to affix the CE Marking; explains how to produce a technical file; tells you where to get advice; outlines your exposure to liability; explains who confirms compliance with the Directive /PC, 8/.*

Переліки в межах ІРТ слугують здійсненню компресії інформації і сприяють економії часового фактору, що в сукупності допомагає реалізації максимальної інформативності даного типу текстів.

Семантична надмірність, що реалізується за допомогою повторів (також і імпліцитних) створює позитивні умови для надання розширеної характеристики референтів. У процесі використання семантичних повторів об'єм інформації збільшується завдяки появі нових смислів для розширення семантичного різноманіття, що дає нам можливість

характеризувати семантичні повтори як елементи з високою інформативною значущістю.

ІРТ характеризуються стереотипним використанням мовних засобів на фоно-морфологічному та лексико-синтаксичному рівнях, що також є засобом підвищення міри інформативності тексту. Аналіз текстової парадигми показав, що стереотипними засобами на фоно-морфологічному рівні ТА є використання форм Present Simple Active Voice, Present Simple Passive Voice, Present Perfect, Participle I, Participle II, Gerund, що призводить до повтору морфологічних значень та словотвірних моделей.

Форми простого теперішнього часу активного та пасивного станів дієслів утворюють граматичну домінанту ІРТ, тому стереотипність їх використання є закономірним явищем (див. приклади 12-14).

(12) **World Literature Criticism**

This 2-vol. Supplement extends the coverage of World Literature Criticism, a 6-vol. Collection. The Supplement adds widely read authors who could not be included in the first volumes, and updates the set with additional 20th-century authors /NVTR, 18/.

(13) **Drama Criticism**

Each annual volume of this resource enhances your users appreciation and enjoyment of the world's great plays by covering eight to 10 important dramatists. For each play or playwright featured, a full range of critical opinion is presented, along with a biographical sketch, a chronological list of the writer's major works and more /NVTR, 18/.

(14) **Energy Saving in the Design and Operation Pumps**

Electrical power to operate pumps in the UK alone costs over \$1.4 million per annum. The total for the industrialized world is astronomical. Far too many pumps are bought on the basis of low capital cost, which will usually be greatly exceeded by the lifetime energy cost. The opportunities for saving energy and therefore total costs are considerable. The papers from this ImechE seminar address the issue /PC, 21/.

Стереотипне використання форм Participle I, Participle II та герундія призводить до повтору словотвірних моделей V-ing, V-ed. Висока частотність використання цих форм пояснюється загальними тенденціями словотворення в англійській мові, з одного боку, а також тенденцією до компресії інформації в ІРТ, з іншого. Компресія інформації в даному випадку виражається тим, що в стислій формі на мовному рівні виражається концепт, який на ментальному рівні має більш розгорнуту форму.

Аналіз парадигми ІРТ показав, що стереотипними засобами підвищення інформативності даного типу текстів на лексико-синтаксичному рівні виступають простий лексичний повтор; кореневий повтор ключових слів; лексичний повтор, субституція та перифразування заголовку; повтор моделі речення S – P – O; вживання перелікових

конструкцій. Даний висновок ґрунтується на результатах статистичного дослідження текстів – перелічені вище види повтору мають місце в 100% ІРТ.

Висока частотність використання названих вище видів повторів у ІРТ підтверджує гіпотезу про експліцитний характер викладу інформації в досліджуваному типі текстів. Настанова ТА на надання актуальної інформації про тему та структуру нової публікації зумовлює тенденцію до використання вищеназваних видів повторів. Функціонування цих видів повторів призводить до підвищення рівня інформативності ІРТ, що сприяє реалізації прагматичної мети досліджуваного типу текстів у цілому.

Важливим засобом підвищення інформативності ІРТ виступає компресія інформації, що здійснюється через використання абревіатур, умовних скорочень, переліків, дієслівних форм Participle I, Participle II, перевагу номінативного стилю викладу інформації.

У процесі дослідження міри інформативності інформаційно-рекламних текстів ми прийшли до наступних висновків:

1. Умовою прагматичної ефективності ІРТ є надання достовірної актуальної інформації в обмежений проміжок часу. Максимальна інформативність є конститутивною особливістю даного типу текстів.
2. У межах парадигми ІРТ інформативна функція реалізується через засоби чіткої параметризації реципієнта, компресії інформації, стереотипної будови та стереотипного використання мовних засобів, а також через засоби експліцитного надання інформації.
3. Найбільшою інформативною значущістю серед досліджуваних у ІРТ видів повторів характеризуються семантичні повтори, а саме слова-субститути та перифрази. Інші види повторів беруть участь у забезпеченні текстової інформативності через здійснення тематичної надмірності повідомлення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. **Антонов А. В.** Информация: восприятие и понимание. – К.: Наукова думка, **1988**. – 184 с. 2. **Багдасарян В.Х.** Проблема имплицитного (Логико-методологический анализ). – Ереван: Изд-во АН Арм. ССР, **1983**. – 140 с. 3. **Бурсак Т.Д.** Информативная значимость прилагательных в тексте (на материале современного английского языка): Дис... канд. филол. наук: 10.02.04. – К., **1981**. – 210 с. 4. **Гальперин И.Р.** Текст как объект лингвистического исследования. – М.: Наука, **1981**. – 136 с. 5. **Дридзе Т.М.** Язык и социальная психология. – М.: Высшая школа, **1980**. – 224 с. 6. **Ефимов Л.П.** Избыточность средств выражения в синтаксических конструкциях (на материале английского языка): Дис... канд. филол. наук: 10.02.04. – К., **1989**. – 181 с. 7. **Колейчик О.О.** Тематизация як когнітивний механізм // Проблеми семантики слова, речення та тексту. – К.: КДЛУ. – **2001**. – С. 111-117. 8. Проблемы текстуальной лингвистики / Ред. В.А. Бухбиндер. – К.: Выща школа, **1983**. – 175 с. 9. Словарь лингвистических терминов

/ Сост. О.С. Ахманова. – М.: Советская энциклопедия, **1969.** – 608 с. 10. **Тураева З.Я.** Лингвистика текста. – М.: Просвещение, **1986.** – 127 с. 11. **Ямчинская Т.И.** Лингвистические особенности текстов рекламных аннотаций художественных произведений современной английской прозы: Дис... канд. филол. наук: 10.02.04. – К., **1997.** – 197 с. 12. **Zhabotinska S.A.** Cultural Aspects of Language Functioning. Mental Models and their Transformation // IATEFL – Ukraine. Newsletter. - #4. – **1996.** – P. 5-6.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ:

1. NVTR - A New Vision Takes Root: International Catalogue. – UK: The Gale Group, 1999. – 112p.
2. PC - Publications Catalogue 1999/2000. – UK: Professional Engineering Publishing Limited, 1999. – 112 p.
3. PIME - Proceedings of the Institution of Mechanical Engineers. – UK: Professional Engineering Publishing Limited, 1999. – 12p.
4. RLR - Routledge Library Reference, 1999/2000. – UK: Routledge, 1999. – 48p.
5. YIO - Yearbook of International Organizations 1998/99. – Germany: K.G.Saur Verlag, 1998. – 6p.